Štev. 186 V Trstu, v sredo 9. julija 1919 Letnik XLIV

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov *mm* po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Mirovna konferenca.

Pogodba z Nemško Avstrijo.

PARIZ, 7. Sodi se, da se izpopolnjena pogodba z Avstrijo ne bo mogla izročiti avstrijski delegaciji pred koncem tedna. »Temps« pravi sicer, da bi se mogla pogodba izročiti v kratkem, ali poddobri morajo še proučiti avstrijske protipredloge, tičoče se že izročenega dela pogodbe. Verjetno je, da se odgovor na protipredloge ne izroči poprej, nego bodo predloženi vsi protipredlogi.

Jadransko vprašanje.

PARIZ, 7. »Oeuvre« piše, da se vrhovni svet drži še vedno tradicije »tajnosti«. Zna se samo, da četvorica zopet razpravlja o italijanskih vprašanjih, in da so se vršili pogovori med Tittonijem in Tardieuom. Lahko se izjavi, da je Tardieu dobil nalog, da svojo formulo o rešitvi jadranskega vprašanja prilagodi novemu programu italijanske vlade.

Razpravljalo se je tudi o madžarskem položaju, ki ne dovoljuje, da bi se boljševiki prijeli z gladom in onemogoča tudi vojaška sredstva.

Kitajska vlada je odobrila stališče svojih delegatov na mirovni konferenci ter naznanja, da je narod solidaren v tem, da odklone podpis miru, ki ropa Kitajsko v prid Japonski.

Avstrijska mornarica se potopi?

PARIZ, 8. Potrjuje se, da se izročitev zadnjih klavzul avstrijskim delegatom ne zategne čez prihodnji teden. Ne bodo ostale velike vrzeli v mirovni pogodbi, o katerih se je govorilo, in sklepanje miru z Avstrijo bo šlo še precej od rok. Mir bo imel popolnoma podrejen značaj.

Takoj po podpisu, pride na dan vprašanje avstrijske mornarice, čiji ostanki se nahajajo deloma v rokah Italije (večje ladje) in deloma pod varstvom Francije (manjše in koristnejše ladje). Kaj bo iz mornarice? Salamonska rešitev, kakor skapoflovska potopitev, je nemogoča, ker posadka na teh ladjah ni več avstrijska. Določiti se bo moralo samo, ali je boljše da se ostalo brodovje razdeli med zaveznike, ki bi imeli pravico da ga uvrstijo med svojo mornarico, ali je boljše, da se vse skupaj potopi. Srednja rešitev bi bila, da razvržejo večje ladje ter se porabi jeklo, ki bi se razdelilo med prizadete države. Amerika in Anglija so zato, naj bi se brodovje popolnoma potopilo. Francija bi pa hotela, da se avstrijsko brodovje porazdeli med zaveznike po posebnem ključu, ki ga ona predlaga, in da se pri tem upoštevajo tudi Jugoslovani. Francozi so doživeli pri potopitvi nemškega brodovja v Skapaflovu veliko razočaranje in bi hoteli da se oškodujejo na avstrijskem brodovju. Italija je bila za potopitev, da bi potem iztegnila iz morja ,kar bi ji se zdelo potrebno; v resnici bi pa to ne bilo ekonomično, ker bi pri tem delu bilo več stroškov kot pa koristi.

IZ NEMČIJE.

Likvidacija Kruppovih livaren.

CURIH, 7. Kakor poroča »Lokal-Anzeiger« iz Berolina, so Kruppove livarne začele likvidirati, ker niso več mogle nadaljevati obrata, ne da bi prišlo do poloma. Tekom zadnjih treh mesecev so imele livarne tri milijone stroškov, proizvodov pa so izgotovile samo za 300 tisoč mark. Nekateri amerikanski industrijalci so imeli namen, da bi kupili livarne, toda razmere so postale tako neugodne, da so morali opustiti svoj namen.

Narodna skupščina.

BASEL, 7. Iz Weimarja javljajo: Narodni skupščini je predložen načrt zakona, ki pritrja mirovni pogodbi. Nato so začeli zopet z razpravo o načrtu za ustavo. Odobrile so se določbe glede funkcij predsednika države, ki določajo, da predsednik sklepa zveze in pogodbe z drugimi vlastmi. O napovedi vojne in sklepu miru pa ima odločati državen zakon. Odobrili so predlog, ki pooblašča državnega predsednika, da v slučaju potrebe odredi posredovanje oborožene sile in ukrene odredbe v zaščito nemškega ozemlja. Vsled zahteve državnega predsednika se te odredbe razveljavijo. Skupščina je določila potem, da državni predsednik imenuje državnega kancelarja in ministre in da jih more pozvati, naj odstopijo. Odstopiti bodo morali, čim jim državni zbor z izrecnim sklepom izreče nezaupanje. Prihodnja seja v ponedeljek.

Potrditev pogodbe.

BAZEL, 7. Iz Berolina javljajo: Wolffova agencija pravi, da je doznala iz pristojnega vira, da se je ministrstvo bavilo z ratifikacijo mirovne pogodbe. Razpravljalo je tudi o vprašanju obnovljenja, ki se ima predložiti ministrstvu za vnanje stvari.

Gospodarska vprašanja Nemčije.

CURIH, 7. Iz Weimarja poročajo: Ministrski predsednik Bauer bo imel v skupščini govor o programu. Narodna skupščina se bo bavila posebno z gospodarskimi vprašanji Nemčije in poda narodnemu gospodarstvu neko stalnost. Napove se tudi odprava omejajočih odredeb, ki jih je ustvarila vojna. Vzpostavi se postopno svobodna trgovina in centrale, ustvarjene tekom vojne, bodo morale skrčiti svoje delovanje na neizogibno potrebno mero. Preskrba z bombažem in platnom, ki je še vedno v rokah vlade, se izroči industriji. Omejitve ostanejo le v toliko, kolikor je potrebno v zaščito gospodarstva manje premožnih razredov.

Bavarska sprejme mir.

CURIH, 7. Komisija za vnanje stvari v bavarskem deželnem zboru se je soglasno izrekla za sprejem mirovne pogodbe.

IZ RUSIJE.

Boljševiki se ne brigajo za mirovno pogodbo.

PARIZ, 7. Petrograjsko boljševiško časopisje se zelo malo briga za podpis mirovne pogodbe. Zinoviev je izdal proglas na svetovni proletarijat, v imenu tretje internacijonale, v katerem prispodablja versaillerski mir brestlitovskemu miru.

Napetost med ruskimi boljševiki in Ameriko.

PARIZ, 7. Odnošaji med ameriško in sovjetsko vlado, ki so že napeti, so se še poslabšali vsled ruskega protesta proti aretaciji Martensa, sovjetskega agenta v New Yorku, in grožnje z represalijami proti ameriškim državljanom, ki stanujejo v Rusiji. Na grozilno noto sovjetske vlade je ameriška vlada odgovorila s tem, da je dementirala Martensovo aretacijo.

Madžarska misija pri Lenjinu.

PARIZ, 7. Madžarska boljševiška misija je prispela v Moskvo, kjer je bila sprejeta zelo svečano. Sovjetsko časopisje pravi, da so delegati preleteli sovražno bojno črto v zrakoplovu. Pri sprejemu je Lenjin držal govor, v katerem je izjavil, da ima madžarska misija nalogo, da poboljševiči osrednjo Evropo in Balkan.

40.000 boljševikov za Denjikinovimi pleči.

LONDON, 7. »Morning Post« javlja, da je ob Donu za Denjikinovimi pleči zbranih 40.000 boljševiških mož, pripravnih na napad. Zavzeli so že Trapso in Mazkop ter odbili angleške čete.

Kolčakove čete se umikajo; dva polka sta se udala boljševikom, ki so ujeli mnogo vojnega materijala.

Izgnana konzula.

CURIH, 7. Nizozemskega in švicarskega konzula v južni Rusiji so boljševiki izgnali.

IZ ČEHOSLOVAŠKE.

Češko ministrstvo odstopilo.

PRAGA, 7. Dobivši od ministrskega predsednika Kramaža brzojavko, s katero sporoča svojo demisijo, so — kakor poroča »Pravo Lidu« — odstopili tudi vsi drugi ministri. Predsednik republike Masaryk je pozval ministrav Tušarja, naj sestavi novo vlado. Izprememba na vladi se objavi oficijelno v ponedeljek, ali najkasneje v torek, če bo lista novega ministra dotlej popolna.

IZ ROMUNSKE.

Boljševiki ponujajo Romunski mir.

PARIZ, 7. Boljševiška delegacija je razpravljala z romunskim generalom, poveljnikom na protiboljševiški fronti ob Dnjestru, ter mu ponudila v Lenjinovem imenu častен mir, ki bi zagotovil Romunski popolno posest Besarabije. Romunija bi se v tem slučaju morala obvezati, da odreče svojo pomoč Ukrajincem in Kolčakovim pristašem.

IZ GRŠKE.

Spor med Grki in Turki v Mali Aziji.

PARIZ, 7. »Temps« govori o pravi vojni med Grki in Turki v vilajetu Aidin. Piše: Wilson, Clemenceau in Lloyd George bi nam mogli dati pojasnila o vzrokih spora, kajti le oni so, ne da bi se posvetovali s kom, niti ne z dotičnimi ministri za vnanje stvari, sklenili, da poverijo Grški zasedenje Smirne.

Rečeni list sodi, da se Francija ne sme vmešavati v ta spor. Velika večina dežele da je naprotna vsakemu podjetju Francije, neinteresirane direktno. To da bi bila nova meksikanska ekspedicija, dočim vsi vedo, kake razprave je razvnelo posredovanje v Rusiji, dasi je vse drugače koristno za Francijo.

Iz Jugoslavije.

Odstop ljubljanske vlade.

CURIH, 7. Predsedstvo Slovenske demokratske stranke je sklenilo, da se pozove ljubljanska vlada, da odstopi v celoti. Kot razlog navaja, da se je koalicija razdrla, ker so socijalisti izstopili iz vlade in ker nočejo sklepati kompromisov s Slovensko ljudsko stranko.

Prihod srbskih prostovoljcev iz Rusije.

LJUBLJANA, 7. Prvi transport srbskih prostovoljcev iz Arhangelskega, Murmana in Vladivostoka je prispel v domovino skozi Anglijo.

Jugoslovanski izseljenci so vračajo v domovino.

LJUBLJANA, 7. Po vesteh, ki prihajajo iz Amerike, je doslej 1,300.000 Jugoslovanov prosilo dovoljenja, da se povrne v domovino. Upa se, da bo domovina imela od teh izseljencev, ki se povrnejo, velikanske koristi, ker se, po zanesljivi statistiki, ceni njihovo prihranjeno premoženje na 4 milijarde dolarjev, kar bi sedaj pomenilo 12 milijard kron.

Ameriško blago v Jugoslaviji.

LJUBLJANA, 7. Iz New Yorka je odšla velikanska množina blaga, ki ga je poslal neki jugoslovanski odbor. To blago, ki velja okoli 300.000 dolarjev, je poslano raznih tvrdkam v Jugoslaviji, ki so ga naročile. Razun tega je poslal jugoslovanski odbor za okoli 50.000 dolarjev različnega blaga v dar. Posebna komisija odide v kratkem v Trst, da sprejme to blago.

Tudi Portugalska priznala Jugoslavijo.

LJUBLJANA, 7. Iz Belgrada javljajo uradno, da je tudi Portugalska priznala Jugoslavijo.

Nov ekspresni vlak med Zemunom in Dunajem.

BELGRAD, 7. S 1. t. m. je začel voziti nov ekspresni vlak med Dunajem in Zemunom. Vlak vozi preko Vinkovcev—Zagreba—Zidanegamosta.

Agrarna reforma ne ugaja vsem.

LJUBLJANA, 7. Karlovški škof je poslal ministru za agrarno reformo spomenico, v kateri prosi, naj bi samostanska posestva ne bila vključena v agrarno reformo.

Tvornice sladkorja.

LJUBLJANA, 7. Minister za poljedelstvo poziva poljedelce, naj se bavijo intenzivno s pridelovanjem sladkorne pese, ker namerava vlada ustanoviti nove sladkorne tovarne.

Proglas reškega poveljnika, generala Grazioliija.

REKA, 7. Reški poveljnik, italijanski generalski poročnik Grazioli, je izdal včeraj naslednji proglas:

Kakršnikoli naj so že nagibi, ki so zadnje dni vzburkali duševno razpoloženje meščanstva, je nujno potrebno, da se ne krši več red v mestu.

Te dni se je še bolj kot v prošlosti obračala pozornost sveta na to odlično mesto. In Reka mora dokazati, da se poleg tega, da se zaveda svoje pravice, zaveda tudi svoje moralne sile in da v polni posesti neobhodno potrebne disciplineranosti duhov.

Ker je vojaška oblast v mojih rokah, sem tudi odgovoren za vzdrževanje reda. Izrecno želeč, da vsakdo spoštuje mišljenje meščanstva, moram zahtevati z druge strani, da se mir v mestu ne kali več.

Bolj kot na oboroženo silo ,s katero razpolagam, se zanašam na mišljenje reškega prebivalstva, prepričanega o svoji pravici, uverjenega, da gotovo doseže svoje ideale.

Ker pa je pokazala izkušnja zadnjih dni, da pripetljaji na javnih prostorih dajejo povod nevarnejšim dogodkom, odrejam:

1. Po mestnih ulicah in trgih je prepovedano vsako zbiranje ljudstva in vsaka javna manifestacija.

2. Prepovedano je na katerikoli način ovirati javni promet.

3. Prepovedano je nositi orožje vsakatere vrste in katerakolisibodi eksplozivna sredstva in nastroje.

4. Prepovedane so sovražnosti proti oblastim ali četam medzavezniškega zasedbenega zbora.

5. Ukazuje se najpopolnejša in najtočnejša pokorščina odredbam pristojnih vojaških oblasti in agentov javne varnosti v izvrševanju njihovih službenih poslov.

6. Kršitelji teh odredeb se takoj zapro in izroče sodni oblasti.

Reka, 6. julija 1919.

Podpisan: Generalski poročnik, poveljnik medzavezniškega zasedbenega zbora v Reki, F. Grazioli.

Protifrancoski izgredi na Reki.

O zadnjih spopadih med francoskim in italijanskim vojaštvom na Reki smo že poročali po tukajšnjih italijanskih listih. Iz istih listov posnemamo sedaj nekatere podrobnosti.

»Era Nuova« poroča, da so bili oni trije francoski vojaki, zaradi katerih so se pričeli poulični boji, očividno pijani. Prihajali da so s Sušaka. Puške so imeli na rami. Ko so prišli na nabrežje Krištofa Kolumba, je, kakor pravi »Era Nuova« njihova pijanost naravno dala ljudem povod za kako pripombo, toda ne žaljivo. Francozi pa so se v svoji nestrpljivosti hipoma obrnili, namerili puške in ustrelili proti občinstvu. Na te strele je prihitel na lice mesta oddelek italijanskih vojakov. Oni trije Francozi so nato začeli streljati proti tej patrulji, ki je nato tudi streljala. Dva Francoza sta padla ranjena, tretji pa je pobegnil, toda zadela je tudi njega kroglja, ko je bežal. Prva dva so prepeljali v bolnišnico, kjer sta kmalu nato izdihnila.

Istočasno se je dogodil še drug razburljiv dogodek. Mornarji na francoski torpedovki »Sakalave«, ki so s svoje ladje gledali ta boj, so se nenadoma postavili v vrsto in so začeli streljati proti mornarjem na italijanski vojni ladji »Dante Alighieri«, ki je bila zasidrana v bližini. V tem pa se je tudi iz skladišča v prosti luki, kjer je nastanjenih nekoliko francoskih kolonijalnih čet, Anamitov, pričelo streljanje, a mornarji z italijanske ladje »Emanuele Filiberto« so tedaj ravno v sklenjenih stotnijah prihiteli na nabrežje. Anamiti so se zakrili za velik čoln, ki je bil poln sena, in so začeli streljati na italijanske mornarske stotnije. Mornarji so se obrnili in pričel se je pravcati boj med njimi in Anamiti, dokler se niso le-ti umeknili v neko barako v prosti luki. Italijanski mornarji so obkolili barako. Kakor poroča »Nazione«, je nato neki italijanski »ardit« vrgel proti Anamitom ročno granato, dočim pa trdi »Era«, da jo je zagnal prav skozi okno v barako samo, nakar so prišli Anamiti iz barake in so se hoteli vdati. To pa da ni bilo prav njihovim francoskim predpostavljencem, ki da so nato sami začeli streljati na svoje lastne temnopolte vojake, ki so se hoteli vdati. Le-ti, med dvema ognjema, so zopet pograbili za orožje in začeli streljati na italijanske mornarje, ki so odgovarjali s streli. »Era« pravi, da je bila pri teh dogodkih med občinstvom ena oseba smrtno zadeta, nad štirideset pa ranjenih, Francozi pa da so imeli pet mrtvih, tri bele in dva temnopolta. »Nazione« pa trdi, da je bilo mrtvih vseh skupaj 27 oseb, med njimi neki reški ribič, ki ga je zadela kroglja stoječega v čolnu, ostali pa da so bili Francozi, beli in temnopolti. Potemtakem bi bili dosedanji nemiri na Reki stali Francoze 26 mož mrtvih, dočim pa števila njihovih ranjencev ne najdemo zabeleženega. »Nazione« pravi, da je število ranjencev precej veliko na obeh straneh, toda veliko meščanov ni iskalo javne zdravniške pomoči, temveč se celijo doma. Ali je imelo italijansko vojaštvo kaj mrtvih in ranjencev, in koliko, ne pove nobeno poročilo.

Mesto kaže sedaj sliko vojaškega taborišča, toliko vojaštva je bilo porazmeščenega po ulicah. Dvanajst italijanskih oklopnih avtomobilov opravlja stražno službo po mestu. Francoske vojašnice so zastražene po italijanskih četah s strojnicami. Francosko torpedovko »Sakalave« so zato, da ne bi prišlo do kakega čina osvete, zasidrali med italijanskim dreadnoughtom »Dante Alighieri« in križarko »Emanuele Filiberto«. General Grazioli je izdal stroge odredbe. Kakor pravi »Nazione«, so reški Nemci in Madžari zelo zadovoljni, da so bili Francozi tako zdelani, in prinašajo italijanskemu vojaštvu cigarete in slaščice.

Iz Italije.

Italijanski kralj zopet prevzel vladarske posle.

RIM, 7. Kralj je na predlog ministrskega predsednika Nittija podpisal naslednji odlok: »S 7. dnem julija meseca leta 1919. prenehava pooblastilo našega preljubega strica, Tomaža Savojskega, vojvode Genoveškega, kot našega generalnega namestnika.« — Italijanski kralj je namreč, da bi se popolnoma posvetil vojski in vojevanju, ob napovedi vojne poveril vse svoje — kakor bi rekli — civilne vladarske posle svojemu stricu Tomažu Savojskemu, v čigar imenu in s čigar podpisom so se tudi izdajali doslej vsi odloki in naredbe, katere se so sicer izdajala v kraljevem imenu in s kraljevim podpisom.

Italijanski ministrski predsednik in časopisje.

RIM, 7. Ministrski predsednik Nitti je povabil k sebi ravnatelje in dopisnike listov, in jih je poučil o resničnem položaju, proseč podpore časopisja, da se dežela ne bi razburjala. Zagotavljal je, da današnji francoski dogodki ne morejo motiti delovanja italijanskih odposlancev v Parizu, pozival pa je časopisje, da naj ne pretirava vesti o tej stvari. Zatrjal je, da se ni bati notranjih političnih kovarstev po podpihovalcih današnjih neredov. Obljubil je, da se bo v zbornici takoj po vladni izjavi razpravljalo o volilni reformi, za katero se bo boril kot sam zase. Pozivljal je na slogo v časopisju, da se preprečijo nadaljna razburjenja.

Za odpravo cenzure in za pravico združevanja v Julijski Benečiji.

RIM, 7. Danes predpoldne se je vršila skupna seja vodstva socijalno-demokratične stranke z odposlanci iz Julijske Benečije. Razpravljali so razne nujne stvari, tičoče se naših pokrajin. Odposlancem so sporočili, da odpošlje vodstvo posebne zastopnike v Julijsko Benečijo, da se sklenejo čim tesnejše vezi solidarnosti in prijateljstva. Odposlanci so prosili vodstvo stranke pomoči v dosego nemudne odprave cenzure v Julijski Benečiji in v dosego pravice svobodnega združevanja in zborovanja. Vodstvo je izjavila, da soglaša in bo sodrugom iz Julijske Benečije rado pomagalo za dosego političnih pravic. Pooblastilo je tudi odposlance, da se skupno z enim zastopnikom socijalistične parlamentarne skupine predstavijo ministrskemu predsedniku Nittiju. Vsled tega dogovora so imeli odposlanci Passigli, Inwinki in Callini posvetovanje s poslancem Turatijem, ki so mu pojasnili položaj v Julijski Benečiji. Turati bo takoj posredoval pri Nittiju.

Razkritje boljševiške zarote v Rimu.

RIM, 7. Agencija Stefani poroča, da se je varnostni oblasti posrečilo razkriti, v zadnjem trenutku anarhično zaroto, ki je hotela sedanje boje ljudstva za ublaženje draginje izkoristiti v svoje namene in pritegniti v zaroto tudi »ardite«. Polastiti da so se hoteli nekega skladišča municije, da bi bili potem gospodarili v Rimu z ročnimi granatami, petardami in drugimi takimi slaščicami. V zadnjem trenutku, kakor ečeno, je varnostna oblast posegla vmes in spravila na varno kovarje. »Arditi« da se niso dali zavesti v nezvestobo. Med aretiranimi se nahajajo večinoma samo pripadniki delavskih slojev, kvalificirani delavci, kakor tiskarji, livarji, slikarji, strojniki itd., in med njimi tudi bivši urednik skrajno nacijonalističnega Mussolinijevega lista »Il Popolo d'Italia«, neki Pietro Ribaldi. Kakor poroča milanski »Secolo«, sta pa glavno glasilo socijalnodemokratske stranke milanski »Avanti«, in glasilo reformiranih socijalistov, Bissolatijev list »Il Giornale del Popolo« glede tega »dogodka« precej drugačnega mnenja, kot pa ostalo časopisje. Trdita namreč, da gre tu le za policijski podvržek. »Il Giornale del Popolo« pravi, da že zadostuje ime aretiranca Atilija Paolinellija, ki je sicer prepričan anarhist, ki pa je bil ves čas vojne vedno odkrito med najžilavejšimi boritelji za stvar naroda. Bili da so aretirani tudi člani reformistične zvezne delovne zbornice, med njimi tudi neki Bigetti, katerega pa so že izpustili. Po socijalističnih listih bi torej šlo za spletko policije, ki trdi, da gre za anarhično zaroto, katera pa bi stremela tudi za zločinskim ropanjem in uničevanjem. Beseda se sicer ne imenuje, toda kdor »capere vult, capiat«: Gre za ukrepe proti boljševiškemu gibanju.

Nemiri radi draginje.

GENOVA, 7. Danes zjutraj so razne skupine demonstrantov vdrle v prodajalne čevljev Torinese, Giraldi, di Varese, Rossi itd. Policija in vojaštvo sta potisnila množico na trg De Ferraris. Tu se je množica uprla in obsula javno silo s kamenjem. Policijski agenti so začeli na množico streljati iz samokresov. Nastala je grozna zmešnjava, v kateri je bilo nekoliko oseb ranjenih. Kakih deset policijskih agentov je bilo lahko ranjenih. Pred prodajalnami je bilo ranjenih kakih 30 oseb. Popoldne je bilo mesto mirno. Vse poizkuse ropanja so preprečili karabinjerji. Vojaštvo je vzpostavilo red.

TORIN, 7. Vsled včerajšnjih izgredov je večina prodajaln zaprtih. Tupatam je množica poizkušala, da bi ropala, toda javna sila jo je razgnala. V nekaterih podjetjih je delo ustavljeno. Določeno je bilo 50% odstotno znižanje cen živilom, a 30% znižanje cen manifakturnim izdelkom, kakor čevljem, oblekam itd.

BENETKE, 7. Delavci v podjetju Savinen na otoku Grudecca so zapustili delo, ker niso bile zadovoljene zahteve komisije. Glas se je kmalu razširil, in vsa podjetja na otoku Grudecca so morala ustaviti delo, ker so delavci odšli. Po mestu so vse prodajalne zaprte.

MODENA, 7. Po nekem socijalističnem zborovanju je prišlo do spopada s policijo. Nov cenik živilom je nekoliko pomiril prebivalstvo.

JAKIN, 7. Delovna zbornica je izdala proglas, v katerem poziva delavstvo, da se povrne na delo. Delavstvo se je pokorilo. Čez nekaj časa se je pa slišalo, da je bil neki vojaški oddelek radi nepokorščine aretiran. Takoj je bilo delo ustavljeno. Šele, ko je delovna komisija dementirala to vest, je mesto zopet dobilo svoje navadno lice.

IMOLA, 7. Danes ob 16 se je vršil pogreb žrtev v zadnjih dneh. Sprevod je bil veličasten. Udeležilo se ga je okoli 15.000 ljudi.

REGGIO EMILIA, 7. Tukaj se še vrše izgredi, ker je trg vsled novega cenika ostal prazen. Občina je sklenila, da bo po okolici s silo rekvirirala.

PRATO, 7. Ljudsko vstajo podpira oddelek pohabljencev in bojevnikov. Policija je posegla vmes in preprečila ropanje. Živila se prodajajo s 70% znižanjem.

FLORENCA, 7. Delo se je zopet začelo. Tramvajski promet je zopet vzpostavljen. Občina je določila nove cenike.

NEAPELJ, 7. V prosti luki so delavci zapustili delo. Tudi v pristanišču je delo ustavljeno. Tramvaji vezuvskih občin ne vozijo več. Občina in javna poslopja so zastražena od vojaštva. Pozneje so tudi mestni tramvaji ustavili vožnjo. Nekoliko prodajaln je bilo oropanih. Prišlo je do spopada med množico in policijo. Župan Labriola je sklical sejo in je sklenil da izda naredbo za znižanje cen.

CATANIA, 7. Skupine demonstrantov so razdejale in oropale mnogo prodajaln. Demonstracije se še vrše.

TARANTO, 7. Prišlo je do izgredov radi draginje. Proglašena je splošna stavka. Prodajalne so zaprte. Trgovska zadruga je sklenila da protestira proti nasilju na skladiščih in prodajalnah.

Češke legije.

Ferdinand Künzelmann je priobčil naslednji opis delovanja čeških legij:

Nikdar ne pozabijo srečne oči slike, te neizmerne obilice slik onega dne, ko je predsednika Masaryka mesto Praga, ki je bilo v oni uri v resnici glas vse dežele, sprejelo s krikom radosti — krikom, ki je bil sličen svetlemu plamenu. Iz obilice

---

PODLISTEK

Vsakdanja zgodba.

(1

Danska povest. — Prevedel M. C—č.

Pred leti sem potoval po uradnem nalogu v inozemstvo. Ko sem se vračal, sem dobil dovoljenje, da se z nekoliko časa pomudim na Meklenburškem, v neki zasebni, za-me jako važni stvari. Bivališče mi ni bilo daleč od Doberana, v neki grajščini, ki ji je bil ljubki, dražestni položaj v čudnem nasprotstvu s tonom ljudij, ki so bivali tam.

Take napetosti in etikete takega popolnega pomanjkanja na prijaznih oblikah občevanja in razgovora si niti ne moremo misliti v našem ljubem Kodanju, kjer ni niti sledi tistega plemenitaškega ponosa, tiste napetosti, ki se odlikuje žnjima severna Nemčija, posebno pa mali vladarski dvori. In tu ne moreš drugače, kakor da se čutiš od kakega čarodejstva prestavljen v drug svet, če si po takem bivanju, kakor sem ga omenjal sedaj prišel v Schleswig, kjer vidiš, obdano od lepih, vzcvitajočih otrok, najljubeznivejo knežjo dvojico, najdeš v njiju domačem življenju priprostost običajev, patrijarhaličnih čednosti, za katere si se v svoji svobodoljubni mladosti navduševal kot za kak ideal. Nu, tu ni mesta, da bi se dalje bavil s tem predmetom, ampak le toliko, kolikor so te misli posegle v mojo usodo.

In tako se vračam k svoji meklenburški grajščini in moram priznati, da to, kar mi posebno ni ugajalo, je bil način, po katerem so si navzoče mlade dame naravnost prizadevale, da so posnemale manje ljubeznjivo stran Angležinj, ki tako silno otežuje občevanje žnjimi: da se n. pr. skoro ne upaš pozdraviti na ulici svojih ženskih znancev, ne da bi prišel v nevarnost, da te bodo smatrali za neskromnega in vsiljivega. Ta napetost, pa ne pada tako v oči ob nobeni priliki kakor na kakem plesu. Slučajno se je bilo dogodilo, da sem se večkrat udeležil takih veselic; in ko sem tu mirno sedel in zrl na plesalce, na čudno nasprotstvo med resnimi, da, slovesnimi obrazi, in pa hitrostjo, s katero so si gibali v veselem plesu, sem menil, da bi se moglo ob tem pogledu istotako smejati kot jokati. Po moji sodbi je vedno nekaj nenaravnega v tem, če odrastli, da, včasih stareji in obilneji ljudje skačejo in se sučejo kot otroci, dočim jim pot polzi v velikih biserih niz krvavordečega lica in jim bulijo **motne oči iz** razvnetih potez obraza. Če se to ne dogaja v očividnem veselju in v vznešenem razpoloženju, menim, da je to smešen in užaljiv prizor. Menili boste, da mora biti v slabem razpoloženju, kdor tu sedi mirno in dela take opazke. In jaz sem bil res v slabem razpoloženju — to moram priznati. Dolgočasil sem se neizrecno v tem krogu, in bilo mi je kakor da sem v raju, ko je družbo pomnožila neka mlada mi rojakinja, ki je bila ravno prišla tjakaj v obiske in se je imela skoro zopet povrniti v Kodanj. Sedaj so mi začeli plesi in družbe postajati zanimivi. Dostojna svoboda v občevanju, odkritost, s katero se mi je bližala rojakinja, mladostna veselost, s katero je plesala z menoj: vse to je delovalo vspodbudljivo v toliki meri, da se mi je zdela Jette F. kakor da mi je postala dobra rojenica v tolažbo. Morda ni bila nje najmanja zasluga v tem, da je bila izredno lična in je s tem kot solnce obsevala druge dame. Kajti lepota je v severni Nemčiji precej redka. Vsled teh spojenih okolnosti je bilo naravno, da me je posebno vleklo k temu dekletu, dasi sem vedel o njej le to, da je lepa, da je dobrodušno govorila z mano, ter da je bila hči moža, ki mi je bil poznan kot vsega spoštovanja vreden in temeljit v svoji stroki. Prišla je semkaj iz Kodanja z neko starejo damo. Bilo je v kopališčni sezoni; v tem času je bilo v Deberanu obilo zabav in tujcev. Nekega večera smo se skupno udeležili nekega plesa. Vsled nekega nesporazumljenja ni bilo voza, ki naj bi bil prišel po nas v naše skupno bivališče; in ker je bilo zelo lepo vreme, ste dami zaželeli, da bi šle precej dolgo pot peš v družbi z mano in nekim drugim mladim mladeničem. Meni je bila prisojena zaželjena naloga, da sem spremljal Jette. Šli smo torej vzdolž čarobne morske obali; mesec je odsvital v bistri vodi, po katere gladini so drčali številni čolni, dočim je bilo čuti v tihi noči udarce z vesli, a vmes zvoke daljne godbe. Bila je blaga, krasna poletna noč. Ves svet se mi je zdel tako lep, najlepše pa mlado dekle, ki mu je roka počivala v moji in — ne vem, kako se je zgodilo: beseda je dala besedo in prišla sva domov kot — zaročenca.

Ko sem bil zopet sam, sem se seveda čudil nepremišljenosti, s kakršnjo sem storil ta važni korak; bilo mi je kakor da so vse le sanje.

(Dalje.)

pretresljivih, pestrih in lepih slik onega dne biesti ena iz vseh drugih: železno korakajoči nasip legijonarjev, ki so obkrožali s cvetjem ovenčani avtomobil predsednika, ne toliko v varstvo, kolikor kot viden simbol tistih vojska legij, ki so boj za osvoboditev dežele dovedle do srečnega zaključka.

Ruski francoski in italijanski legijonarji so obdajali avto zastopnika legij, ustvarivših se v Rusiji Franciji in Italiji, tistih legij, ki jih je stara Avstrija smatrala za veleizdajalce — vsakega ujetega legijonarja so Avstrijci obesili — tistih legijonarjev, ki jih Češka časti in slavi kot svoje osvoboditelje. Veleizdajalci za Avstrijo: za nas pravi sinovi naroda, ki se danes, ko je Avstrije nasilno gospodstvo zlomljeno, more zopet s ponosom imenovati narod Husa. Sramotilna beseda »veleizdaja« je postala za nas častno ime, in v legijonarjih vidimo mi nadaljevalce tistega boja za svobodo vesti, ki ga je začel Jan Hus in ga nadaljeval veliki učitelj človečanstva Komensky, ki ga svet bolje pozna po imenu Comenius.

Velika je izkušnjava, da bi pripovedovali o tem, kako so se ustvarile te legije — iz početka celo ob nasprotovanju zaveznikov —, da bi poročali o tem, kaj so v vojni storile in dovršile, pred vsem legije v Rusiji, ki so morale po vojni proti sovražnikom voditi novo vojno proti boljševikom, ki so se morale v bojih mnogih mesecev prebiti skozi Sibirijo v pohodu, ki kakor pripovedujejo o njem njegovi udeleženki — zveni kot epos iz starih junaških dni. Ali tako poročilo bi težko vzbegnilo nevarnosti, da se raztegne brezkončno.

Zato podajamo tu le ta-le obris, zato bodi opozorjeno le na to, da začenjajo legije že sedaj ustvarjati legende hvaležnega naroda ter da so še vidno središče javne pozornosti: najbolj pa morda tistih šestdesettisoč, ki so še v Rusiji in ki sedaj nestrpno pričakujejo povratka v osvobojeno domovino.

Hvaležnost je pozdravljala te legijonarje, ko so se vračali domov v prvih tednih in mesecih mlade republike. Toplo jih je sprejemalo zaupanje: vedeli smo, da bodo v varstvo in zaščito, ako bi se pri nas sejalcem nemira posrečil vsaj poizkus, da bi tudi pri nas posnemali ruski kaos, berolinške, sparkakovske običaje. Nu, tekom tega pol leta se je pokazalo, da se zdravi smisel češkega naroda ne da pridobiti za take eksperimente brezsmiselnosti. Ko je v Budimpešti divjal komunizem, ko je Monakovo zapalo v besnilo, je bilo v Pragi in na Češkem vse mirno. Niti mislili niso na to, da bi voditelje male četice komunistov odpravili iz javnosti.

Moremo torej začeti s tem, da ne smatramo legij le kot nasip proti boljševizmu, kot najzanesljivejše čete pred nevarnostjo nenadnih napadov od zunaj, marveč si moremo že sedaj mirno staviti vprašanje, kaj da sicer še pomenjajo za nas — za nas in deželo?

Predočimo si, da v naši, sedaj zedinjeni deželi živi kakih trinajst milijonov ljudi — da Čehi in Slovaki niso bili nikdar v stiku z morjem, torej ne v neposrednem stiku z daljnjim svetom — da je slednjič, ta narod najbuje tiščal dunajski in budimpeštanski pritisk, nasilno gospodstvo Nemcev in Madžarov. Madžari pravijo v nekem reku: »Slovak ni človek« in Nemci tudi niso postopali veliko drugače: ta dva »naroda gospodov« sta se združila v tihem dogovoru v tem, da bi Čehe in Slovake — kolikor le gre — izključila od svetovne naobrazbe, od tistega svobodnega in svežega diha tam zunaj, od — svobode. Pod takim pritiskom je bilo izseljevanje neznansko veliko: v Ameriki, v Kanadi žive stotisoči Čehov in Slovakov, in ti izseljenci stoje često na povsem drugačni stopnji kulture, nego oni, ki so ostali doma, ki so se morali v domači tesnobi omejevati, ki so morali v boju za samoobsebi razumljive stvari in najskromneje svoboščine trošiti svoje najlepše in najboljše sile.

Ti Čehi in Slovaki v novem svetu pa niso v svoji svobodi pozabljali bede domovine; in že začetkom vojne, ko je bila Amerika še nevtralna, so se tisoči mladih Čehov, od katerih mnogi ne poznajo niti besede češkega jezika — Čehi, rojeni v Ameriki, ki niso nikdar videli Češke — priglašali za vojsko v Kanadi: sedaj, povrnivši se v domovino z legijami, pa stopajo v svojo domovino vprvič — poljedelci, rokodelci, opremljeni z vsemi tistimi znanostimi in zmožnostimi, ki jih je mogla Amerika dati svojim sinovom. Domovina, ki jih sprejema z radostjo, se pripravlja sedaj, da tem legijonarjem s porazdelitvijo veleposesti, posesti nekdanje vladarske hiše, nakloni poseben dar. Češka zemlja, ki so jo dunajski zmagovalci po bitki na Beli Gori tako skrčili za Čehe in jo podarjali kreaturam Habsburžanov: ta zemlja bo odslej zopet gruda za otroke dežele. In sedaj se povrnejo tudi taki otroci, ki so doslej morali jesti kruh tujine. Jasno je, koliko pomenja za mal narod tak povratek izkušenih poljedelcev, izvrstnih rokodelcev iz dežele, v kateri so poljedelstvo, rokodelstvo in industrija na visoki stopnji.

Ali, ti legijonarji, ki se sedaj vračajo na Češko, ne prinašajo seboj le rokodelskih vednosti in zmožnosti. Kanadci, Američani med njimi so vzrastli v mladi svobodni demokraciji novega sveta: glava jim je polna novih misli in mnenj in delovali bodo pri nas kot sveža mlada sapa. Prinašajo s seboj razum tega nov jezik, angleščino, torej svetoven jezik. Velik del med njimi pozna tudi nemščino: razpolagajo torej s pomožnimi sredstvi treh jezikov. Kaj da pomenja to, kaže Švica, klasična dežela treh jezikov. In kakor ti angleščino, prinašajo naši francoski legijonarji francoščino, italijanski poznavanje italijanskega jezika; ruski, ki so toliko časa živeli v Sibiriji, prinašajo dobršen del ruskega sveta, misli velikih Rusov, kajti ustvarili so si v svojem sibirskem življenju prave šole. Na kratko: te legije — bo vsega skupaj več stotisoč ljudi, mladih, izkušenih ljudi, mož iz krogov inteligence in iz pristnih ljudskih slojev — kajti ta kroga sta se vsikdar sestajala v legijah: napravijo sliko Češke precej pestrejšo in obogate gospodarsko in duševno življenje dežele.

Vojna je prodrla zid, za katerim so morali živeti Čehi in njihovi bratje Slovaki. Pot v svet je odprta in tudi svet more sedaj prihajati do nas. Češka, ležeča v središču Evrope, ni več zaprt svet, nedostopen otok. Legijonarji so prodrli nasip, ki nas je obdajal, ter so vzpostavili zvezo s svetom. Čehi so, ali so tudi svetovljani. Delovali bodo kot precejšnja količina kvasa; od njih bo prihajalo večno oživljajoče učinkovanje in bodoči rodovi jim bodo dolžni hvaležnost na politični svobodi, neodvisnosti in samostojnosti« — na darovih, za katere jim je že danes hvaležen ves narod.

* * *

Ta izvajanja češkega pisca zvene tudi za Jugoslovane kot blagovestje — vere v boljšo bodočnost. Saj je tu mnogokatere analogije: soglasnosti v nadah, soglasnosti v pomenu izvojevane zmage, soglasnosti v podlagah za novo življenje. Češki legijonarji so se borili tudi za svobodo Jugoslovanov, njihov delež za dosego velika uspeha, gre tudi Jugoslovanom na korist. Ali, je analogija tudi v nečem drugem, kar je neizmerne pomembnosti tudi za osvobojeno, novo bodočnost pripravljajočo si jugoslovansko domovino. Mi nismo imeli sicer legijonarjev v tolikem številu kot Čehi. Ali imeli smo jih vendar na tuji zemlji, a imeli smo borilcev za svobodo — **na frontah propadle Avstrije.** Celo neki italijanski list je omenjal te dni slučaja, ki priča, da je bilo tudi naših ljudi, ki so izvršili čine, ki jih postavljajo vredno na stran najvrednejših borilcev za narodno svobodo na — to je naglašal ono list izrecno — češki strani. Nismo imeli tolikih tisočev legijonarjev, ki bi se sedaj vračali v domovino. Vendar pričakuje tudi jugoslovanska domovina povratka tisočev svojih sinov, ki so morali zapustiti rodno grudo ter iskati eksistence v daljnji tujini, ker v tisti »domovini«, kakor jo je ustvarjalo tujinsko nasilje, ni bilo za nje ne politične svobode, ne — kruha, ker je ta mačeha — v najgršem pomenu te besede — imela zanje le trdo, neusmiljeno pest, poniževanje, trpljenje in suženjstvo, materijalno in duševno. Vesti iz Amerike javljajo, da jugoslovanski izseljenci trumoma odhajajo ali pa se pripravljajo za povratek v domovino. Tudi ti tisoči naših izseljencev prinesejo novega življenja, bodo kvas, ki bo oplodoval snovanje preporojene njihove domovine. Ali v to je potrebno eno: da ta domovina ustvari analogijo s češko posebno v tem, **da jim ustvari možnosti za vršenje velike naloge, da najdejo namesto mačehe pravo skrbno in ljubečo mater.** Povrnjenci naj dobe svojo grudo, svoj prag, svoj dom. Tudi za naše izseljence je bilo bivanje v tujini, v deželi, ki je vzor dela in napredka — velika šola. Omogoči naj se jim, da bodo izkustva in zmožnosti, ki so si jih pridobili v tej visoki šoli, mogli upotrebljati v srečo in procvit osvobojene domovine. Čehom očitajo nekateri našinci to in ono; vendar ostajajo Čehi naši — učitelji. Bodimo jim razumni učenci!

Znižanje cen za 30 od sto.

Kr. gubernatorat je izdal naslednjo naredbo: Na podlagi naredbe od 3. t. m. št. 026873, s katero je bila imenovana komisija za proučevanje zakonitih cen v Trstu in okolici; radi nujne potrebe, da se ukrenejo začasni ukrepi za celo Jul. Benečijo, kako bi se pravično znižale cene bodisi živilom, bodisi predmetom, ki so posredno ali neposredno potrebni za življenje; nekvarno končnim določbam, ki se ukrenejo po dokončanem komisijskem delu; in z ozirom na čl. 3 naredbe vrhovnega poveljstva od 19. nov. 1918. o civilnih obratih na zasedenem ozemlju,

ukazujemo:

Čl. 1. Do novih določil se vsem zgoraj omenjenim predmetom znižajo cene, ki so veljale do 5. t. m., za 30%;

Čl. 2. Znižanje, o katerem govori čl. 1., se določi v obsegu 40% sedanjih cen za hrano in pijačo v javnih obratih (prenočiščih, restavracijah, gostilnah, krčmah, kavarnah, barih itd.);

Čl. 3. Ne smejo se znižati cene živilom, ki jih prodaja aprovizacijska komisija na izkaznice, ter cene mesa, ki so že določene od občinskih oblasti po obstoječih naredbah;

Čl. 4. Noben obratovalec ali trgovec ne sme zapreti svojega obrata, ne da bi naznanil to najmanje tri dni preje politični oblasti prve stopnje, katera je pooblaščena, da ukrene potrebne ukrepe o obstojnosti in izkoriščanju blaga in predmetov, ki se nahajajo v dotičnem obratu;

Čl. 5. Okrajne politične oblasti (civilni komisarijati) imajo pravico, da rekvirirajo toliko omenjenega blaga in predmetov, kolikor bi bilo nujno za potrebe civilnega prebivalstva;

Čl. 6. Prestopniki omenjenih naredeb bodo kaznovani z zaporom do 6 mesecev in z globo do 10.000 lir, nekvarno zapretju obratu in eventualni rekviziciji. Istim kaznim in zaplenitvi blaga je podvržen vsak, ki s špekulativnim nakupom, a ro ali z bodisikakšnim sredstvom odvzame ali skuša odvzeti javnemu prodajanju zgoraj omenjeno blago in predmete;

Čl.7. Civilni komisarijati prenesejo lahko svojo oblast na župane ali posebne občinske komisarje;

Čl. 8. Ta naredba stopi v veljavo takoj v vsem pravnem področju tega gubernatorata;

Čl. 9. Civilni komisarji, kr. karabinjerji in policijski agenti imajo nalog, da izvrše omenjeno naredbo. — Trst, 7. julija.

Domače vesti.

Smrtna kosa. Družina Jurčeva v Postojni je širom vse Notranjske in tudi preko nje meja poznana in visoko cenjena. Zavzema odlično mesto med našimi podjetniki in industrijalci, a Jurčev hôtel je na glasu. Odlična pa je ta rodbina po narodnem duhu, ki vlada v njej. To rodbino je zadel minulega ponedeljka hud udarec s smrtjo gospe Ivanke, posestnice in hotelirke. Žalujoči rodbini izrekamo najiskrenejše sožalje.

Politični odbor socijalistične stranke in komisija strokovnih organizacij sta vzela na svoji snočnji seji gubernatorjevo naredbo o znižanju cen na znanje. Danes pojde poseben odbor na gubernatorat, kjer bo zahteval odstranitev sedanje mestne delegacije.

Mestna ljudska šola pri Sv. Ivanu je prošle nedelje zaključila šolsko leto z lepo otroško predstavo v svetoivanskem »Narodnem domu«. Prav lepo so nam otroci odigrali tridejansko igrico »Od hiše« in zapeli nekaj Adamičevih pesmic. Hvalevreden je trud gdč. Čarge n g. Rodeta, ki sta poskrbela za igro in petje. **Že večkrat so nam svetoivanske učne moči pokazale svojo delavnost tudi izven šolskega praga Ne vem, če je pri učnih močeh drugih predmestnih šol tudi tista požrtvovalnost.** Na vsak način bi bilo priporočati, da se šolska mladina tudi po dokončanem šolskem pouku ne izpusti z vajeti. Posebno v teh strašnih dneh, ko grozi mladinskim srcem cestni strup, naj bi učitelj še bolj napel svoje moči — morda mu bo narod kedaj hvaležen za to.

Pevski zbor šentjakobskih društev ima danes ob 20 v dvorani »Del. konsumnega društva« pevsko vajo za moški zbor; v petek je skupna pevska vaja. Ker je nastop že 27. julija, se prosi polnoštevilna udeležba, pozneje ne bo mogoče pustiti nikogar k nastopu. — Načelnik.

Skedenjska ljudska knjižnica prične s poslovanjem danes, 9. t. m., od 18 do 20 v prostorih »Delavskega doma« (pri bivšem kinematografu »Adrija«) Knjižnica bo na razpolago vsemu organiziranemu delavstvu in prejšnjim članom »Balkanske knjižnice«, kakor tudi vsem onim, ki bi se želeli vpisati. — Knjižničar.

Občn zbor CM podružnice pri Sv. Ivanu bo v nedeljo, 13. t. m., ob 16 v Narodnem domu.

Godbeno društvo pri Sv. Jakobu ima danes zvečer ob 20 svoj izredni občni zbor in vabi vse ljubitelje godbe, da se ga udeleže polnoštevilno. — Predsednik.

Morilec karabinjerja Laduja obsojen na smrt. Čitatelji se gotovo spominjajo dezerterja, ki je v ulici Crosada streljal na karabinjerja Laduja. Dezerter je bil aretiran v gostilni »All' Adriatico«, a karabinjerja so peljali v bolnišnico. Ranjeni karabinjer je na smrtni postelji spoznal svojega morilca, proti kateremu se je včeraj vršila razprava pred vojaškim sodiščem. Dezerter, Giambino, je bil obsojen **na smrt s poostrivijo, da ga ustrelijo v hrbet.**

Nesreča med vožnjo. Mario Buranello, star 35 let, se je peljal v avtomobilu iz Reke. Blizu Sežane se je avtomobil, vsled neke napake v motorju, tako naglo ustavil, da je ubogi Mario odletel nekaj metrov v stran in si pri padcu zlomil desno roko. Pripeljali so ga v mestno bolnišnico.

Opekel se je... Neki Anton Zarga je kupil od treh neznancev za 1600 lir blaga za obleke. Plačal je blago zelo po ceni in je mislil, da je naredil sijajno kupčijo. Toda revež se je motil! Včeraj so prišli k njemu karabinjerji, mu zaplenili blago, ki je bilo ukradeno na južni postaji, in ga odpeljali v zapor.

Porotno sodišče.

Tatvina in goljufija.

Včeraj se je začela razprava proti Virgilu Maurigu, Petru Zucci in Ivanu Mevlji, ki so obtoženi tatvine oziroma goljufije.

Vsi trije obtoženci so obtoženi, da so v noči od 22. in 23. junija 1918 vdrli v zaprto skladišče Antonije Schabl v ulici Chiozza 9 in ukradli 7 posod konserviranega sadja, vrednega 28 kron, 10 litrov olja, vrednega 240 kron, 2 posodi jajc, vrednih 140 kron, 45 kg presušenega mesa, vrednega 2208 kron. Virgil Maurig in Peter Zucca sta dne 23. junija zopet vdrla v isto skladišče in ukradla 13 posod jajc, vrednih 910 kron.

Ivan Mevlja je razen tega obtožen, a) da je v noči od 22. na 23. novembra 1918 ukradel na Trsteniku nekemu Ivanu Modrcu kravo s teletom, vredno 11.000 kron; b) da je prve dni avgusta 1918 izpolnil »odprto poveljo« na svoje ime in ponaredil pečat nekega vojaškega poveljništva ter se s to listino vozil na državne stroške in tako povzročil škodo železniški upravi; c) da je dne 7. avgusta 1918 kupil kozo, vredno 300 kron, čeravno je vedel, da je koza bila ukradena.

Glede tatvine v skladišču Antonije Schabl je ugotovljeno, da so obtoženci skozi neko stranišče prišli v mizarnico pri skladišču. Tukaj so potem naredili luknjo skozi zid v skladišče in odnesli sadje, olje, jajca in meso, vse skupaj vredno 2208 kron. Nato sta dne 23. junija Maurig in Zucca zopet po isti poti prišla v skladišče in odnesla za 910 kron jajec in mesa.

Mevlja je pa, kakor je bilo ugotovljeno, ukradel v noči od 22. na 23. junija 1918 v Trsteniku iz Moderčevega hleva kravo s teletom. Tele je nato prodal mesarju Petru Grogu, a kravo mesarju Mariju Mosettiggu v ul. Arcata št. 36. Temu je tudi izdal potrdilo, da je krava res njegova last. Seveda je na potrdilu navedel kriv naslov. Krava in tele ste še tisto jutro bili v klavnici pri Sv. Soboti zaklani, a Lucija in Marija Moderc ste spoznali kože svoje živine, ki jim je bila ukradena.

Mevlja je trdil, da je živino kupil od nekega kmeta pri Opčinah. Ivan Moderc, njegova žena Lucija in hči Marija pa trdijo, da je dne 21. nov. 1918 obtoženec vprašal, če imajo kakšno kravo na prodaj. Modrčevi so mu živino pokazali.. V noči pa je krava s teletom bila ukradena. Spominjajo se, da so videli pri obtožencu palico z železnim prstanom. Ko so zjutraj hlev preiskali, so našli obtoženčevo palico na stelji.

Dne 7. avgusta 1918 je policijski agent Rudolf Perko našel pri Mevlju kozo, ki je bila ukradena Katarini Vidi v ul. Scoglietto 356. Obtoženec je trdil, da je kozo kupil od nekega srbskega ujetnika pri Opčinah za 180 kron. Obtoženec je v tem slučaju obdolžen sokrivde pri tatvini, ker je moral znati, da je koza bila ukradena.

Medtem ko so porotniki prisegali, je Mevlja začel bridko jokati, da se je zdelo, kakor bi se mu zmešalo. Poklicana sta bila dva psihijatra, da ugotovita, ali je obtoženec pri zdravi pameti.

Prvi je nato zaslišan Virgil Maurig.

Preds.: Se pripoznate krivega?

Obt.: Da, gospod!

Preds.: Povejte, kako ste izvršili tatvino!

Obtoženec pripoveduje, kako so se našli v gostilni »Aurora« in kako so nato vdrli v skladišče. On je vodil, ker je stanoval v isti hiši, kjer se nahaja skladišče. Zucca je razbil vrata, a Mevlja je naredil luknjo v skladišče. Plen so odnesli v gostilno k »Aurori«. Nekaj so pojedli, nekaj porazdelili, a nekaj prodali. V nedeljo so se pa zopet povrnili v skladišče, da vzamejo, kar je še ostalo.

Obtoženec se kesa; kradel je, ker je bil na to prisiljen: za svoje delo je dobival samo 10 kron na teden, a moral je vzdrževati celo družino.

Obtoženec Zucca izjavlja, da se je dal nagovoriti na tatvino, ker je bil lačen in ker ni mislil, da pride tako daleč.

Sedaj ima obtoženec, ki je vojni invalid, dober zaslužek, in njegovi gospodarji ga hvalijo kot poštenega moža.

Obtoženec Mevlja je zelo bled, plavolas mladenič. Črne oči so uprte v sliko italijanskega kralja na zidu Govori več z rokami nego z jezikom. Skače od enega dogodka na drugega. Bil je vojak v Galiciji. Tam je eksplodirala v njegovi bližini granata, in od tedaj ni več »čist«. Bil je tudi v norišnici. Govori o svoji mladosti. Dokončal je štiri razrede gimnazije. Nato je zapustil šolo, ker mu ni šlo več. Zaljubil se je nato v neko Amerikanko, ki pravzaprav ni bila Amerikanka, temveč je znala plesati, kakor plešejo v Ameriki. Tatvine na Trsteniku ne prizna, pač pa tatvino v skladišču. Šel je v zapor v ulico Coroneo. Tam so ga izvolili za ravnatelja. Bil je tam Gino Pečenko, bogat mož, poln zlata. Tudi krevljasti Hartmann, revež, je bil tam. Dala sta mu 2500 kron, da bi ju rešil. Pečenko je sedaj revež, pa mu zato povrne denar....

Antonija Schabl zahteva odškodnino.

Angela Perluga, Gabrijela Tominc in Viktorija Krizman trdijo, da so ga prej videle z usodepolno palico, a potem ne več.

Rudolf Perko, bivši policijski stražnik, pove, kako je aretiral Mevljo v ulici Torrente. Obtoženec je nosil kozo na hrbtu.

Katarina Vida pripoveduje, kako ji je bila koza ukradena in kako jo je zopet dobila.

Popoldanska razprava.

Ob 17 se razprava nadaljuje.

Ivan Moderc pripoveduje, kako je prišel Mevlja k njemu. Prisega, da je palica, ki jo je našel v hlevu, ista palica, ki jo je imel obtoženec.

Lucija in Marija Moderc trdite isto, kar Ivan Modrec. Naznanili ste tatvino karabinjerjem, toda prišli ste prepozno. Rešili ste samo meso in kožo. Zahtevate odškodnino.

Ivan Spadigliari, nadzornik v klavnici, izjavlja, da so uslužbenci proti njegovemu ukazu zaklali kravo in tele.

Gino Pečenko izpove, da je spoznal Mevljo v zaporu v ulici Coroneo. Smatral ga je za kakšno veliko osebo. Pozneje je Mevlje prišel k njemu v celico in mu obljubil, da ga osvobodi iz zapora, če mu da 3000 kron. Dal mu je samo 2500 kron. Toda Mevlje ni držal besede, in on je izgubil denar.

Preds.: Zakaj je Mevlje rabil denar?

Priča: Rekel je, da bo s tem denarjem podkupil sodnike.

Pečenko zahteva denar nazaj.

Albreht Mustacchi, trgovec, ki je bil v celici s Mevljo, potrdi Pečenkovo izpoved.

Razprava se nadaljuje danes ob 9.

Darovi.

— Ob obletnici smrti svoje nepozabne matere daruje Fran Bandel za žensko podružnico CM 10 lir. — Denar hrani uredništvo.

Borzna poročila.

Trst, dne 8. julija 1919.

Tečaji:

Cosulich (Austroamericana)	645—	655
Gerolimich	1625—	1700
Lloyd	1000—	1050
Lussino	1650—	1700
Martinolich	500—	505
Navigazione Libera Triestina	1825—	1875
Premuda	670—	700
Tripcovich	615—	635
Assicurazioni Generali	16500—	16650
Riunione Adriatica	3000—	3100
Ampelea	450—	480
Cement Spalato	355—	365
Čistilnica petroleja (Raff. Olii Min.)	1900—	2000
Čistilnica riža (Pilatura riso)	380—	400
Krka	370—	385
Ladjedelnica v Tržiču (Cantiere)	330—	340
Tržaški Tramway	220—	230
Tržaška tvornica olja (Oleifici Triest.)	850—	900
Jadranska banka	250—	255

MALI OGLASI

se računajo po 19 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2'—.

NA DVORIŠČU ge. Draščkove na Opčinah se je izgubila denarnica z obilno svoto. Pošteni najditelj je naprošen vrniti proti dobri nagradi. — Naslov je v denarnici. 3863

PRODAM voz s štirimi kolesi za osla. Ulica Carducci 41. 3864

PRODAM novo moderno zakonsko sobo. Ul. Istituto 25 III., vrata 9. 3865

PRODAM dolge mize, izložbena okna in police. Ul. Coroneo 37, Kobal. 3866

TESARJI se sprejmejo. Ul. Sette Fontane-Rocol, bivša tvornica Margarine Kunstel. 3862

ZA UČENJE KLAVIRJA. Diplomirana klavirska učiteljica poučuje v klavirju po metodi konservatorija. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti pod štev. B 121. (B 121)

SLOVENKA, MODISTKA se priporoča cenjenim damam v mestu in okolici. Ulica Alessandro Volta št. 2 V. nadstr., vrata 19.

FOTOGRAF A. JERKIČ, Trst, ul. delle Poste št. 10. Gorica, Corso št. 36 na dvorišču. P 1233

Fotografični ateljé Daguerre
Trst, Corso štev. 39.
Razglednice v platinu. Specijaliteta: Slike v barvah, fotoschizzi. Gabinet, vizit, povečanja, reprodukcije vsakovrste. Elektr. razsvetljava.

Kovaška delavnica
Andrej Purič, Zrst, ul. Media 6
Prevzema vsako delo kovaške stroke. Ima na prodaj več štedilnikov. Prevzema naročbe po meri. — Priporoča se slav. občinstvu.

Pozor! Pozor!
Dobroznana zaloga
vina, likerjev in kisa.
Istrsko belo in črno. Italijansko belo in črno. Dalmatinski opolo. Marsala, vermouth, tropinovec, brinjevec, sliovovec, in razne vrste likerjev.
Maks Gulič — Trst
ulica Sette Fontane štev. 23.

ZALOGA UR IN ZLATANINE ...
na veliko izbero se vdobi pri
A. POVH v Trstu
TRG GARIBALDI (BARRIERA) 3.

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ul. Gioachino Rossini štev. 12, vogal ul delle Poste. Tehniški vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Čermaka. - Izdiranje brez bolečin. Plombiranja. Umetni zobje.

IZREDNA PRILIKA!
Vino „Chianti" po L 4 2litrska steklenica
Wermouth in marsala po . L 4.40 liter
Žganja po . . . . . L 6.40 „
Rum po . . . . . L 6.40 „
Konjak po . . . . . L 9.60 „
Malinovec po . . . . . L 8.— „
Pomarančevec po . . . L 8.— „
Križmančič, Trst, ul. Valdirivo 34, ul. 30 ottobre 8.

Učenko
nad 14 let staro, poštenih starišev, s primerno naobrazbo, sprejme takoj v manifakturno trgovino
JAKOB FAJDIGA — Vipava.

Obiskujte dob o preskrbljeno trgovino
MANUFAKTURNEGA BLAGA
tvrdke G. N. Ravalico v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13 (poleg cerkve sv. Antona novega)
Vsak dan novi prihodi.

Kisova kiselina
Angleška soda bikarbonat
Stearinske sveče
Rižnati skrobni klej
Lim
Arabski gumi „Kordofan"
Pristno svinčeno rdečilo
Lubl. naftalin, luskinast
Pristno kuhano laneno olje
Voščilo za čevlje v lesenih škatljicah
Kristalna soda
Modra galica
Zelena galica
Žveplo dvakrat čiščeno
v veliki množini pri
HOLLANDIA COLONIAL
družbi z om. j. v Trstu
V. Pier Luigi da Palestrina 2
(vogal ul. Coroneo)
Telefon int. 24-03.

Več vagonov vina
pristnega italijanskega, črnega, Val Policella, 14%
je na prodaj
po konkurenčnih cenah na debelo in na drobno v dobro znani trgovini
Jakob Perhauc, Trst
ulica delle Acque 6. — Telefon 2-86
Velika zaloga domačega tropinovca, ruma, konjaka, slivovke, špirita 96%, vinskega kisa, marsale in vermuta različnih vrst.

JADRANSKA BANKA
Deln. glav. K 30,000.000, Reserve K 8,500.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 3
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar
Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle
Sprejema vloge
na hranilne knjižice proti 3½% letnim obrestim, v bancogiro-prometu proti 3% letnim obrestim. Na odpoved navezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.
Doje v najem varnostne predale (Safes deposites).
Blagajna posluje od 9 do 13

JANKO TROŠT — sodni revizor
TRST — ulica Risorta štev. 5 — Trst.
Izvršuje: vpise izprememb v odboru v trgovinski register, izpremembe pravil, ustanovitve in likvidacije zadrug, ureditev finančnih zadev vseh vrst. Sestava bilanc in revizije računov.
— Posluje v slovenskem in italijanskem jeziku. —

Gostilničarji pozor!!
Imam na prodaj 2 vagona prvovrstnega pristnega
dalmatinskega vina 12°
po Lir 2.30 liter
— Prodajo se tudi posamezni originalni sodi. —
Dragotin Vecchiet, Trst, ulica Donizetti 3. „Alcolea"